

«Κάποιος θα 'ρθει» του Γιον Φόσε από το Θέατρο Versus

Μετάφραση: Βάιος Λιάπης

Σκηνοθεσία: Αύρα Σιδηροπούλου
Σχεδιασμός

φωτισμών: Josep'h Χριστοδουλίδης

Σκηνογράφος-

Ενδυματολόγος:

Έλενα Κατσούρη

Μουσική: Νίκος

Βίττης

Παίζουν:

Κωνσταντίνος

Γαβριήλ, Φάνη Πέτσα,

Ανδρέας Νικολαΐδης

Μέρος Α'.

Θα ξεκινήσω εντελώς παράλογα και αντιδεοντολογικά. Γράφω αυτό το μέρος πριν δω την παράσταση του Versus. Διάβασα πρόσφατα τα έργα του Νορβηγού Jon Fosse. Καταγοητεύτηκα από το «Κάποιος θα 'ρθει». Από τη διαφάνεια και την καθαρότητα του κειμένου. Από τη λεπτή και περίτεχνη ύφανση του λόγου. Από τον τόσο ιδιαίτερο τρόπο γραφής με τις πολλαπλές επαναλήψεις των φράσεων, ο οποίος δεν ξενίζει, αλλά αντιθέτως αιχμαλωτίζει την προσοχή του αναγνώστη, με μικρές λεπτομέρειες που διαφοροποιούν ουσιαστικά τις φαινομενικά όμοιες προτάσεις. Με τη δεξιοότητα του μουσικοσυνθέτη ο Φόσε αναπτύσσει τα θέματά του, τα συμπίλεκει, επιστρέφει στα αρχικά μοτίβα σε άλλο επίπεδο. Έχει την αριστοτεχνία του Πίντερ στον ακριβή χειρισμό της γλώσσας. Στο «Κάποιος θα 'ρθει» υπάρχει ακόμα μια ιδιαιτερότητα, στη γοητεία της οποίας παραδόθηκα αμέσως. Παρόλο τον υπαρξιακό χαρακτήρα του έργου, με τα κλασικά μοτίβα του θεάτρου του παραλόγου, με την έντονη αναμονή του απειλητικού Αγνώστου, με το διάτρητο καταφύγιο να μην αντέχει στην εισβολή του ξένου, το έργο είναι γεμάτο αναφορές στο φυσικό τοπίο, με το παλιό σπίτι να στέκει ψηλά πάνω από τη θάλασσα. Κάποτε στο βόρειο άκρο της Νορβηγίας, έβλεπα τέτοια μοναχικά σπίτια στους λόφους πάνω από τα φιορντ, με θέα μόνο τη θάλασσα, και αναρωτιόμουν πώς χειρίζονται οι άνθρωποι την απομόνωσή τους στους μήνες του σκοταδιού, αλλά και στους μήνες του φωτός.

Μέρος Β'.

Και τώρα μπορώ μόνο να αναρωτιέμαι αν θα μάθαινα για τον Φόσε από την παράσταση του Versus όσα έμαθα διαβάζοντάς τον. Βρήκα όμως στο πρόγραμμα της παράστασης τα λόγια του ίδιου

του συγγραφέα: «Το "Κάποιος θα 'ρθει" είναι ίσως ό,τι πιο ευχάριστο έχω γράψει, αν και κάποιοι προσλαμβάνουν το κείμενο ως κάτι πολύ σκοτεινό. Και αυτό μπορώ να το καταλάβω. Μόνο τα αποτυχημένα κείμενά μου δεν έχουν αμφισημίες. Τα καλά κείμενα μπορούμε να τα αναποδογυρίσουμε σαν ένα γάντι». Δεν θα προσπαθήσω να γυρίσω το γάντι από την άλλη.

Η μουσική του Νίκου Βίττη, λιτή, μινιμαλιστική, συνεχίζει μετά από το νορβηγικό τραγούδι και η σχέση των δύο ακουσμάτων θυμίζει τη σχέση των δύο τοπίων, του περιγραφόμενου φυσικού και του δημιουργούμενου από τις σχέσεις των ηρώων υπαρξιακού. Η Έλενα Κατσούρη δεν έχει σκοπό να αναπαραστήσει κάτι, το μαύρο φόντο του Άλλου Χώρου του Ένα έκανε το σπίτι ακόμα πιο ανεπαρκές ως καταφύγιο, καταδικασμένο σε παραβίαση. Οι γραμμές του φυσικού ξύλου της κατασκευής μοιάζουν με τις ανελέητες γραμμές των σχέσεων των τριών ανθρώπων. Μοναδική παραφωνία -που μάλλον καταχωρείται στον κοινό λογαριασμό σκηνογράφου και σκηνοθέτη -το πορτρέτο.

Θεωρώ επίτευγμα της Αύρας Σιδηροπούλου και της υποκριτικής ομάδας τον απόλυτο έλεγχο του ρυθμού της παράστασης. Ούτε στην κίνηση ούτε στην εκφορά του λόγου δεν υπήρξε η παραμικρή αμήχανη επιτάχυνση, και οι παύσεις, οι σιωπές, τα βλέμματα, οι παγωμένες στάσεις ήταν μετρημένες σύμφωνα με τη λογική του κειμένου. Η παράσταση αρχίζει από μια υψηλότερη νότα έντασης απ' ό,τι το κείμενο του Φόσε, το πρώτο κρούσμα αγωνίας για κάποιον που πρόκειται να έρθει, ακούγεται λίγο πιο δυνατά, και το ζευγάρι (Αυτός-Αυτή), το οποίο συναντάμε στη σκηνή πριν από την έναρξη της δράσης, προαναγγέλλει πολύ έκδηλα, με την όψη και την έκφρασή του, την προκείμενη συντριβή των ονείρων του. Σκεφτόμουν πως όταν η

ένταση στην ερμηνεία μερικές φορές ανέβαινε από το βάθος στην επιφάνεια, το κείμενο γινόταν πιο «αληθινό» απ' ό,τι το εννοούσε ο συγγραφέας. Ο λόγος του Φόσε είναι ποιητικός, αλλά ταυτόχρονα ακριβής και καταγράφει τα υπόγεια ρεύματα της κοινής γλώσσας, τα βαθύτερα νοήματα αυτών που συνήθως λέγονται μεταξύ των ανθρώπων. Η μετάφραση του Βάιου Λιάπη μεταφέρει τον συνδυασμό της αινιγματικότητας και της διαφάνειας. Οι καλύτερες ερμηνευτικές στιγμές στην παράσταση ήταν εκείνες που οι ηθοποιοί άφηναν τα πράγματα λίγο ανείπωτα και τότε τα κοινό μπορούσε να «συνεχίσει» απ' εκεί που εκείνοι σταμάτησαν.

Η παράσταση της Αύρας Σιδηροπούλου είναι μια σοβαρή και προσεγμένη δουλειά. Οι ηθοποιοί Κωνσταντίνος Γαβριήλ, Φάνη Πέτσα, Ανδρέας Νικολαΐδης εμφανίστηκαν πειθαρχημένοι και συγκεντρωμένοι στο έργο τους, έχοντας συνειδητοποιήσει τη διαφορετικότητα του υλικού που είχαν μπροστά τους. Και ακόμη, απ' όλα τα θεατρικά σχήματα, από το Versus περιμέναμε να τολμήσει να αναλάβει αυτή την παραγωγή.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@phileleftheros.com

